

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Vitae Christi pars secunda - Cod. Aug. perg. 23

[Reichenau ?], [15. Jh.]

Capitulum LXXXVI

[urn:nbn:de:bsz:31-41582](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-41582)

201

De assumptione et laude beate marie virginis

Remansit autem beata uirgo quod
 diu iuxta in monte syon pre-
 dicto ubi est cella in qua post
 ascensionem filii sui morabatur octo-
 gontuando et ea que cognat
 a reuoluerit. Et est ibi alia cella beate ioh-
 anangeliste que fuit prima ecclesia mundi in
 qua celebravit primo missam in aspectu
 beate uirginis et postquam ipa uideret post a-
 scensionem filii sui. Quo quidem tempore quibus do-
 loris et amoris ardoribus estuauit. restat. ibi
 qui de ea sic ait. *Secum ergo cogitare attendit
 et appendere diligenter quibus afficiebatur
 beata et intemerata uirgo dolentibus post
 christi ascensionem ad celos. expletis omnibus que
 de ipa erant ab angelis predicta et apphe-
 tis multipliciter multisque modis presignata di-
 uinis declarata oraculis uirginitatis exhibi-
 ta et que humanitas sunt ostensa presigne.*
 Quis si qua sunt in uobis uiscera pietatis
 osiderate quo cruciabantur amore quo de-
 siderio estuabat hic uirgo dum enoluit ammo-
 cuncta que audierat que uiderat que cognat.
 Dico quod quod cordis est quod mentis quod
 uirtutis humane si totum adhibeas non suffi-
 ciat ut cogitare ualeas quod indefinenter au-
 tiabatur ardore pro amore quibus mouebatur
 uotis repleta spiritu sancto quibus celestium secre-
 torum transportabat miramens assecrassis ergo
 pro immo amore in loco quo sepulchrum de-
 interduam eam habitasse credimus quatenus
 pro pasceretur mentis amor obtinuit. Que
 namque locus medius est in monte ostentus
 ut adire possis eius ascensionis uestigia et
 locum sepulchre ac tenis seu ora in qua-
 bus passus est loca in inferis. Non quam
 uiuentem querere cum mortuus sit ut suis
 solare aspectibus. Et ideo quod sepe locorum
 uerecabatur uisitationibus et que genuat
 fidei spiritu mentis compleuabat amplexa.

bus et ita. Quam sane angelus gabriel
 intactam custodiuit et iohannes uirgo uir-
 ginem seruauit suis quod deseruunt obsequis
 et non quod eum ille sanctorum choris aploz
 eam deseruere inter quos post reuicem iterans
 et exiens familiariter otulit de christi incarnatione
 et ad exemplum humane uite uersato eius
 post ascensionem christi genialis cui aplis fuit quibus
 dispersi sunt hec sero. Est autem in monte
 syon magna et deuota ecclesia infra qua est
 cella in qua habitauit beata uirgo diebus
 uite sue post ascensionem filii sui. et pro illa
 cellam est alia cella in qua migravit ad ce-
 lum. per angelos assumpta. Cuius dormit
 omnes apli dicuntur in fuisse. et in uallis fo-
 sapbat medio eam sepelisse. ibi enim sepulchrum
 eius multum uenerabile ostenditur quod in
 maxima uentura etiam apud saracenos
 habet. Adde autem uallis licet adhuc sit ualde
 profunda multum tamen est impleta. Depl-
 at enim uirginis gloriose tunc erat in superficie
 ipsi uallis nunc est longe sub terra in tati
 quod etiam ecclesia eiusdem tunc sit ualde alta et
 edificata cum ipso sepulchro penitus sit sub
 terra et uallis desuper plana. In superficie tri-
 fallis est edificium modicum quod unius capel-
 le quod postquam quis intrauerit descendit
 per gradus quinquaginta in ecclesiam ad septi-
 tum ubi est pulcherrime altare marmoreum
 et arca ac desuper edificata ecclesia pulcherrima
 rotunda et tabulata lapideis dista in bonos
 ipsius beate uirginis deducata cuius in superficie
 quatuor habentur altaria et in inferioribus
 unum in orientali plagis et ad eius dexteram
 monumentum uariu tenet. in quo sancta ma-
 ria aliquando pausasse dicitur si a quo ut quibus
 sit ablata nescitur. Hanc etiam uirgines
 uident ad dextram inferam parietem petra
 in qua dicitur nocte qua tradebatur orantibus uel
 tigne genuum quibus cere molli impressis. Et
 solebant nra esse monachi nigri cui ab-

10

no

no

est rursus ouemēs esse ut sit et filii matris
 non quā ad unitatem persone si quā
 ad unitatem corporalis nature. Quā igit
 intelligo quāquā credo sancte matre amma
 excellētiore quadam prerogatiua a filio ho-
 noratē possidens corpus suum quod genuit
 glorificatum est quare non sui per quod ge-
 mit. Si non obuiauit nec dum p̄specta
 auctoritas. Vere credo et quod genuit quia
 tanta sanctificatio dignior est celo q̄ terra
 ¶ Tam preciosum iterarium dignius ē celū
 seruare q̄ terram. Tantam integritate mei-
 to incorruptabilis non putredinis ulla r̄so-
 lūo sequitur. Illud sacratissimū corpus i. escam
 uerbis traditum. quia sentire non ualeo.
 Dicē p̄mescor. quā est mator p̄cul. p̄pel-
 lie incorpabilis gratie mun. quod me dicē
 militarium scripturā osideratio i. uicat so-
 ficendum igit censeo. mariam ad et matis
 gaudia assumptam benignitate xpi hono-
 bilis suscepta. certis quam grā honoauit.
 p̄ccatis atq; ad omne hūilitate non ee ad-
 ductam post mortem putredis uidet. v̄ms
 et puluis que sui et om̄ genuit saluatore
 ¶ Si elegit diuina uolūtas me ignū flam-
 mas p̄iora uestimenta seruare illesa. au-
 abuiat in matre p̄pria quod elegit i. ueste
 aliena. Nonam seruare in uentre ceteri. i. cor-
 ruptum uoluit sola n̄a matris incorrupta
 non seruabit grā. Seruatus est daniel in-
 corruptissima fame leonū. non seruanda ē
 maia tanis donata meritis uirtuti. hec ḡ
 aucta que diuina quia natura seruasse
 cognoscam. in integritate q̄ marie plus ḡ
 aam q̄ naturam potuisse non dubitamus.
 xpe ḡ letari facit maia aua et corpore in
 p̄prio filio nec ullam sequi corruptiois cup-
 nam quam nulla scuta est em̄ pariendo fi-
 liū integritatis corruptiois sit semp i. cor-
 rupta. quam tanta perfudit grā sit integē
 uiuens que om̄ integram genuit uitam.

¶ Si dñi ut debui approba xpe et tu. Si
 uero non ut debui ignosce obsecro tu et tu
 ber auct. Sic ḡ nō esse credendum q̄ maia
 mortua non fuit si mortua est ac t̄n cato e-
 us nō oputruit. Amma oueta est itato cor-
 pori mortuo et ita assumpta est in celū tū
 corpore glōificato. Vera autē et indubitata
 de eius assumptōe s̄ma hec esse probat de
 s̄m aplm. Siue in corpore siue extra corp̄
 ignorantes assumpta t̄n et exaltata supra
 omnes choros angeloz credam. ¶ Unde he-
 ro. hec est dies p̄clara in qua usq; ad thro-
 ni celsitudinem interuata mater et uerbo
 processit atq; in regni solio sublimata p̄
 xpm glōiosa resedit. Sic itaq; ubiq; oside-
 ter de illa sancta dei cauit certā. quod d̄ nul-
 lo alio sanctoz fas est credere. ut ultra age-
 lorū uel archangeloz mēta t̄nsenderit
 quia et si similitudo promittat sanctis. uer-
 tas denegat. Ad cui. profecto exequas q̄tū
 fas est credere famulabant angeli et un-
 uerse celorum congratulabant curie. Quia
 credendū est multiaz celorum cum suis ag-
 mmibus festiue obuiam uenisse genitrici
 deycanq; ingenti line arāfulsisse et usq;
 ad thronū obm̄ sibi etiam ante ostentatōz
 mundi paratum. cum laudibus et cantibus
 spualibus perduisse. Nulli dubium omne
 illam celestem uisū tunc exultasse ineffa-
 bili leticia tū iocundata esse iestimabili ca-
 ritate q̄ cum om̄ congratulacōe iubilaf-
 se. ¶ Nec i merito. ¶ Credit em̄ q̄ saluator d̄m
 ipe s̄tū d̄at̄ intelligit per se totus festiuus
 occurrit et cum gaudio eam secū i throno
 collocauit. Quod si gaudium sit i celis de
 quoli p̄ratore ouerso multo magis pu-
 tandum est p̄ cāte v̄gn̄ exaltatōe et glōia
 q̄ exulta sit in sup̄ms. Quis n̄m̄cum fes-
 tiuitas om̄ sup̄noz est glōia celicolaz
 q̄ congratulacōe. ¶ Resertm. quia eius ce-
 lebritas. laus et fauor est saluatoris. Unde

no

no

no

no

credim^{us} ut supra dictum est, q^{od} noⁿ h^{ab}ent
 tm^{en} diem sollempne ducit pro eius amore
 amu^m v^{er}o otium etiam et eter^{na} locu^m
 ditatis ac leticie uenerabilis obsequio, cum
 omni tripudio anois et gaudiis. Nec iⁿ mei^o
 to ois illa celestis ciuitas o^{mn}gratulae et ve^{re}
 neratur matrem cui^{us} semp^{er} adorat filiu^m re^{ge}
 gem ante que tremis potestates et tuat
 omne genu. **Quid** si diligens^{er} aspicias nic^{il}
 bil uirtutis est nichil speciositatis nichil
 splendoid et gloie quod in ea noⁿ esplen^{de}
 deat. **Et** ideo si placet talis ac tanta uirgo
 placeat et opus uirtutis cui^{us} uita omⁿⁱ di^u
 sapientia est cui^{us} moes instituta sunt omⁿⁱ
 etia^m que prellit cunctis superemmet omⁿⁱ
 uer^{si} uicea quecuq^{ue} uirgo sibi ab ea optat
 p^{ro}mu^m et implorat auxilium d^{um} imitai ex^{em}
 emplum her^o **Unde** et bernhardus
 preciosum hodie mun^{us} terra^m n^{ost}ra dixerit
 in celum ut dando et accipiendo felici am^{an}
 tiarum federe copulenter humana diuⁱⁿⁱ
 mo^{do} illo em ascendit fructus terre sublimis
 h^unde data optima descendunt. **Ascendes**
 in altum uirgo sancta maia dabit ipa q^{ue}
 dona ho^{mi}nibus. **Siquidem** nec facultas ei de ce^{le}
 pe nec uoluntas. **Regina** celo^{rum} est miseri^{cor}
 cors est mater uirgenti dei. **Nichil** enim
 sic pe potestatis eius seu pietatis magni^{tu}
 tudinem omendae. **Nisi** forte. **Aut** noⁿ cre^{de}
 dit^{us} dei filius honorare matrem aut dubitare
 quis pe omo ma^{gn}am caritatis t^uisse ma^{tr}
 rie uiscera in quibus ipa que ex deo mitas
 nouem mensibus corporalis equieuit. **Et**
 hec quidem p^{ro} uos dixerim fratres ut in
 interm^{um} fileam b^{en}eficia que pro ipi^{us} gloifi^{ca}
 tione osequi si eam diligim^{us} gaudebim^{us}
 utiq^{ue} quia uadit ad filium nisi forte q^{ui} ab^{se}
 sit inuentrici g^{ra}o ois d^{is} tuemam^{us} iⁿgrati.
Quem em in castellum mundi hui^{us} itra^{du}
 tem prius ipa suscepit ab eo suscipitur
 hodie sanctam ingredies ciuitatem. **Deo**

cum q^uanto putas honore cum q^uanta exulta^{ti}
 aone cum q^uanta gloria nec in tris locus
 dignior uirginalis uero templo in quo
 dei filiu^m maia suscepit nec in celis regali
 solio quo beatam maiaz hodie filius sub^{li}
 limauit ofelw^m m^uncum utraq^{ue} susceptio
 ineffabilis utraq^{ue} quia utraq^{ue} meo cog^{it}
 tabilis est. **Et** q^uo em hodie ea in eccl^{esi}a xpi
 ewangelica lectio recitat^{ur} in qua mulier
 b^{en}dicta in mulieribus excepisse intelligit^{ur}
 saluatorem. **Credo** ut hoc quam celebram^{us}
 exceptione aliquaten^{us} estimet^{ur} vmo ut n^{ost}ro
 illius ineffabilem glori^{am} testinabilis cog^{it}
 uoscat^{ur} et ista. **Quis** etiam si lingu^{is} ho^{mi}
 nium et angeloz loquat^{ur} explicare ualeat
 q^uadmodu^m sup^{er}uente spu^s obumbrante uir^{tu}
 tute altissimi d^{omi}ni manifestatus quem noⁿ ca^{pi}
 pit uniuersitas creature intra uirginea sese dau^{si}
 sit uisc^{er}a sua h^{oc} q^uo et illud quis cogitare suf^{fi}
 fiaat q^uo glorioza regna mundi hodie p^{ro}cesser^{it}
 et q^uanto deuotionis affectu tota in eius oc^u
 cie sum celestiu^m legionu^m prodierit militiu^m
 do. **Quis** explicare queat quibus ad thro^{nu}m
 glorie cantas sit deducta q^uo placido uultu
 q^uo serena facie q^uo locus amplexibus suscepta
 a filio et sup^{er} omnem exaltata sit creatura
 cum eo honore quo tanta mater d^{omi}na fuit
 cum ea gloria que tm^{en} deuit filium felicia
 p^{ro} sus ofaula labris impressa latentes au^{di}
 uirgineo mat^{ris} applaudebat in thre^{mo} **Veru**
 nu^mq^{ue} non feliciaora censebim^{us} que ab ore se^{de}
 dentis in deo^{ra} p^{ro}is hodie in beata salua^{ti}
 aone suscepit cum ascendet ad thronum
 glorie ep^uthalami canens et dicens. **Of**
 alicetur me ofaulo oris sui s^uo^{pi} gnatione h^{oc}
 marie assumptoz quis eniterabit. **Quia**
 em gratie in terris est adeptu^m p^{ro} certis
 tm^{en} et in celis obtinet glorie singularis.
Quod si oculus non uidit nec auris audi^{uit}
 ut et in cor hominis non ascend^{it} que p^{ro}
 pauit deus diligentibus se et quod de re

no

no

no

no

no

no

no

no

no

no

no

no

no

no

no

no

no

no

Anno dñi mccc

Incarn

Capitulum lxxxviii

bus certu est diligenti pre omnibus quis loquitur felix plane maria et multipli felix siue tu cu exapit saluatore siue tu a saluatoe suscipitur hec ber. **U**nde et ans. Cum xpc matrem in regnu suum assume et ei magnificentiaz gloie decre uiss ostendere tu precor dignitatis et bonois apparatibus intendebat tota curia angeloru Quibus uocibus exultatio omis atqz salutis resonabant vniuersa tabernacula antiquoz prm ipi curie et nuper associatoz **C**erte crediderim omis illius patre tuos festiuori solito et sublimois decolis nitore ad aduentum nris dñi sui ppau ac noua quada et ineffa iocunditatis gratia pro tante rei expecte iubilare **E**t q mtrum Ipe Ibus deus et dñs om filius ipius castissime uirgine et domne ceu ipi ei sicut vniue sue nri totus festiuus occurre uolebat et ab de familiaribus suis se a tanta gaudn i me sitate subtrahet **U**tqz moris me homines esse sicut vniqz qz bonu ferui cuius p potetis dñi eo maiori gaudio in aduentu amia sui exultare quo ipm dñm suum cognoscat aduentante amia magis amae **C**um vero de aduentu putum dñi sui agitur de quoz spali dilectoe nullus ulla dubitaco tence ille mmeu magis felice se estimat qui maiori iubilo et festiuori occurr su leticie frenata relaxat **O** q hec tanta se habent apud homines quibus si qua bonitas est longe in supnois auu boitari ipar est otemptetur animo qui pe que gaudio qua festiuitate quibus orentibus iubilabant omis beatoz spium ordines qz et vnicam mrem dñi sui aduentare et ipm dñm deum suu ei uidebat or gloria sua decoratum uelle occurrere **O**tipatus itaqz mille milibus ymo inuabiliu ange loz agnimbis deus ipi huc pussime ma

10
10
10
10
10

trise de hoc mudo migranti occurrer eaz qz sup omnes celos exaltata tuete seam creature per henn iure domnaturam in ethno gloie collocat **O** dies tanta occur sus gloiosa et felix dies tam pelae exaltacois **B**eata et celebris dies tam sublimis gloifi catois festiua et omni seculo admirabilis **D**ies em illa no solum te domna ineffabili sublimabit s celum ipm quod penetrasta necnon cuncta que in eo sunt noua et restabili gratia decorauit **N**oua quidem gra celum decorauit quia porem gloiaz eius ex pnaa tua ule qua dita possit aut cogitari magnificauit **N**am cum dñs illuc ascendes noua illud ac precellenti uirtuti tuaz dignitate irradias in mensa misericordie et graz luce perlustras **E**adem qz dies tu ascensus eos qui tuos celi ab imao creatue esse meruerunt solito festiuori exultacois gaudio indus **Q**uia naqz per gloiosum fructu fecunde uirginitatis tue uidet semrua ciuitate suam remtegrauit in tuo aduetu per que tm bonu meruerit gaudn su magnitudo iure debuit augmentari **T**erram eia dies exultacois tue o beissima femina mira gra irrigauit quia dum te qua de se et in se alioz hom lege pgreita nouit usqz ad creatoris om ethno exaltari recognoscatanti que maledictiois pena quam in pao pmoz filioz suoz se merito accepisse sciebat nam per tante bndictiois tue habundantia se euade i subito credebatur **Q**uid amplius dice possum domina **I**mmensitatem quippe gratie et gloie tue o fidere cupientia sensus defiat lingua fatetur **Q**uadmod em oia que in celo sunt per gloificatoz tuam ineffabili decorant ita per eandem gloificatoz tuam que in tra pstant ineffabili sublimat **O**mgula na qm in ense dignitatis decus profecerunt cum per tuaz beatas et integerrimas uir

10
10
10
10
10

trinitatem deum suum quem non cognovit
 agnoscere et agnatum colere atque amare
 meruerunt quoniam omnes celos ascendere ac in
 dextera dei sui benedicti filii tui exaltati agno-
 uerunt. In eo eadem didicerunt se eadem deo su-
 o totum debere quod sunt. quoniam tu que me illa
 et de illis una fuisti tanta dignitatis emi-
 nentia meruisti. Nichil igitur aut ydolis ho-
 mines aut ille alie rerum species ydolorum
 auctoribus se debere intellexerunt ubi et sin-
 gularum actorem sui ex castissimo reo tuo
 ad ista uocos prime creationis sue progeniti
 suscepere et te per quam amissam dignita-
 tem suam recuperaverunt omnium creaturae tam
 sublimis ipse inspererunt. Quas igitur
 laudes quas ve gratiarum actores non solum
 humana sed etiam omnis creatura hinc sac-
 tissime uirginem debet purissima namque sac-
 tatis ac sanctissima puritas purissimam pec-
 tois eius omne omnia creature puritatem
 seu sanctitatem incomparabili sublimitate
 transcendens hoc premerit ut repatrio p-
 dita orbis dignissime fieri unde quod laudis p-
 tam ineffabili bono ipse per eam ex patris
 mundi ei de iure debet cor alicuius sub carne
 mortali diuinitas estimare nullatenus suffi-
 ciatque cuncta que deus et utiliter bonam co sta-
 tu quo gaudia fuerit esse destituerunt et p hac
 beatissimam uirginem costatu pristinam estau-
 ta sunt. Dicit igitur deus sua potentia cuncta
 patiendo pro esse et dñs omnia ita beata maia sus-
 meitis cuncta expando mater esse et domina
 rerum. Deus est enim dñs omnia singula in sua
 natura propria iussione constatuendo et maia e-
 domina rerum singula ogemte dignitati p-
 illam quam meruit gratia estatuendo. Et quod
 admodum deus ex sua substantia genuit
 eum per quem cunctis originem dedit ita ma-
 ria de sua carne peperit illum qui in prime
 decorum creationis omnia cuncta restituit. Item
 sicut nulla rerum species nisi per dei filium

facta substantia lex debite dampnatois
 nemine desit nisi quem ab ea filius ma-
 rie absoluit. Quis igitur ista reo sensu et
 corde sincero prope deoplene prope queat
 excellenciarum diuine huius per qua tam
 ineffabili gratia a tam ineffabili cunctis
 erectus est mundus. Quis magis mirum et omni-
 rei propter hanc tantam multitudine istius gremi-
 oculis mentis aspiciens non obstupescat
 et non modo eliquis uero etiam a tante rei opre-
 bensione pro suis innumis stari. Quippe ea
 que nobis sunt impenetrabilia inmittentes
 paribus impetrare nitamur ut quod intel-
 lectu capere nequimus salutari effectu obtinere
 meam. Per has igitur rationes impossibile est ut
 aliquis homo ad eam ouersus et ab ea re-
 spectus dampnet. Namque ipsa genuit eum
 per quem mortua uiuunt per que homines
 ex peccato saluentur quia non est iustificatio
 nisi qua ipse in uero fouit non est salus nisi
 qua ipsa peperit. Ipsa est igitur mater iustificantis
 et iustificatois ipsa est mater saluantis et
 saluatoris. igitur mater dei qui solus dampnat
 qui solus saluat quem solum tenemus in quo
 solo speramus est mater nra iudex et saluator
 nra est frater nra. Quomodo igitur desperet cum salus
 siue dampnatio nra ex bonis et pie ma-
 tris pendeat arbitrio. Nisi sustinebit boni
 frater punire fratres suos quos redemit bona
 mater dampnari filios suos quos ipsa edep-
 torem genuit. Dulcis mater rogabit dul-
 cem filium suum pro fratre nro filium pro filio
 unigenitum pro adoptatis. Quis filius libe-
 ter audet matrem pro filio unigenitum
 pro his quos adoptauit. Domine pro his quos
 liberauit hec ans. **¶** Vult igitur et nos
 imitari cum ceteris et creaturis uniuersis
 prout possumus ac tale et tantam uirginem
 pro nro modico laudare studeamus. Unde
 Theodoros ad hoc nos prouocans et iurantem ita
 cetera sic ait. Idcirco letamini et laudate

10

qd no
 quod non
 quod non

hoc uirginis
 tabilit no

Anno dñi mcccxxxiii
 Parte 7
 Capitulum lxxxiii
 In nomine dei Amen
 Quis enim ista reo sensu et corde sincero prope deoplene prope queat excellenciarum diuine huius per qua tam ineffabili gratia a tam ineffabili cunctis erectus est mundus. Quis magis mirum et omni rei propter hanc tantam multitudine istius gremi oculis mentis aspiciens non obstupescat et non modo eliquis uero etiam a tante rei oprebensione pro suis innumis stari. Quippe ea que nobis sunt impenetrabilia inmittentes paribus impetrare nitamur ut quod intellectu capere nequimus salutari effectu obtinere meam. Per has igitur rationes impossibile est ut aliquis homo ad eam ouersus et ab ea respectus dampnet. Namque ipsa genuit eum per quem mortua uiuunt per que homines ex peccato saluentur quia non est iustificatio nisi qua ipse in uero fouit non est salus nisi qua ipsa peperit. Ipsa est igitur mater iustificantis et iustificatois ipsa est mater saluantis et saluatoris. igitur mater dei qui solus dampnat qui solus saluat quem solum tenemus in quo solo speramus est mater nra iudex et saluator nra est frater nra. Quomodo igitur desperet cum salus siue dampnatio nra ex bonis et pie matris pendeat arbitrio. Nisi sustinebit boni frater punire fratres suos quos redemit bona mater dampnari filios suos quos ipsa edep torem genuit. Dulcis mater rogabit dulcem filium suum pro fratre nro filium pro filio unigenitum pro adoptatis. Quis filius libenter audet matrem pro filio unigenitum pro his quos adoptauit. Domine pro his quos liberauit hec ans. Vult igitur et nos imitari cum ceteris et creaturis uniuersis prout possumus ac tale et tantam uirginem pro nro modico laudare studeamus. Unde Theodoros ad hoc nos prouocans et iurantem ita cetera sic ait. Idcirco letamini et laudate

quia si deum ore prophetico in suis sanctis laudare iubemur multo magis cum in hac celebritate beate uirginis matris eius oportet cum ympnis et cantibus diligenter extollere et dignis deo iubilae precoribus ac mysticis honorare muneribus nulli dubium quin totum ad gloriae laudis eius pertineat quod digne genitrici suae impensum fuit ac sollempniter profecto quod huiusmodi per dia uerbis minus est a laude celi qua diuinus est et angelicis excellentibus praedicata et laudata precoribus. **A**ppetis quidem praenuntiata a patriarchis figuris et enigmatibus praefigurata ab euangelistis exhibita et monstrata ab angelo uenerabiliter officiosissime salutata. **T**amen et si ad hunc nemo idoneus uentur uocis omnibus cessare non debet etiam quilibet peccator a laudibus quibus explere non queat quod sentitur. **V**nde et sermo diuinus cum de peccatore ageret in psalmo. **S**acrificium inquit laudis honorificabit me et illic iter quo ostendam illi salutare dei. **S**i patenter dicat. **I**lluc iter est laudis ad laudem sine fine mansuram si nemo apprehendit illud nisi ego praemonstrauero. **S**ed circa quia te salutaris uiae in laudibus est saluatoris hortor vos et omones in hac saepe sollempnitate genitricis dei marie nolite cessare a laudibus. **E**t quibus speciosa laus non sit in ore peccatoris nolite cessare quia inde promittitur tibi uenia unde et omnibus ut laudes. **S**icut inquit in scriptura modulum ingenium nostri deum laudare in sanctis suis studeamus quomodo cum uisita multitudinem magnitudinis eius laudare poterimus. **O**ro hoc permittendum non est quod impleturi sumus quia per quod dicitur. **B**eati qui habitant in domo tua domine in secula seculorum laudabunt te. **I**nteri uero quia inmensus est quod uoce non possumus nec facundia ualemus expraemur uocibus me

illis cordis in et sero. **A**ssumptio beate uirginis fuit olim praefigurata quae arca domini in domum regis dauid est translata. **R**ex dauid coram arca domini exterruit et eam cum magno iubilo in domum suam induxit. **I**n arca manna celi et mebae et euement per eam beata uirgo designatur quia panem angelorum quem homo manduca ipa generauit. **A**rcas de ligno cebsi imputribili erat facta figurat quod maria in puercedmem non est redacta. **R**ex dauid qui terram arca subsiliendo exterruit regem celi et terre christum praefigurauit qui ut creditur in uisus sue personalis occurrit et eam cum magno iubilo in domum suam introduxit. **A**ssumptio etiam marie olim fuit iohannem in partibus insula praefigurata naz mulierem quaedam admirabilem in celo uidebat que sole amata erat et maria circadata diuinitate in celum ascendebat luna sub pedibus eius esse uidebat per quod perpetua stabilitas marie designatur. luna enim instabilis est et non diuina nec plena et designat mundum et omnia terrena. **S**ed instabilia maria otempnens sub pedibus concubauit et ad celum ubi omnia stabilia sunt ambulauit. **C**orona etiam in traxice suo mulier habebat que in se stellas circummebat. **C**orona osueuit esse honois signum et significat honore gloriose uirginis odig. **P**er un stellas apli intelliguntur qui in decem su marie omis affuisse diuinit. **M**ulierum sunt dare ad uolandi due ale per quas intelliguntur assuptio tam corpus quam anime festiuitas at. **S**u sancte assumptionis figurata fuit olim in matre salomonis. **S**alomon enim rex in throno glorie sue residebat et in uisus sue throni ad deitatem pom faciebat in que ipa a deitatis suis locauit et quodcumque peccat sibi non negauit. **S**ic et uisus matrem suam a deitatis suis locauit et omnia quaecumque uolu-

no de dicitur. Du.

no de corona. 2. p. 1. p. 1. p. 1.

erit ab eo impetrabit **O** felix maria
 et omni laude dignissima **O** uirgo maria
 dei genitrix gloriosa **O** sublimis puerpera q̄
 dei auctore celi et terre quem ois creatura no
 capit tuo i maculato utero clausum gesta-
 ti **Q**uid nos tantilli quid actoe pusilli
 quid in tuis laudibus referam⁹ at ecia si
 f no omi nrm membra dēncur in linguas te lau-
 dae nullus sufficit **Q**uid dica paup̄ igno-
 rum de te q̄ q̄ dūco minor laus est q̄ dig-
 nitas tua mereat **Q**uid q̄ de te dignū dica
 quid referas cum no sufficiat lingua car-
 nis tuas enarrare uirtutes **O** maria tu
 recordatio nobis melle dulcor nectae suau-
 or fessos recreat mēstos letificat oppressos
 releuat errantes ad uia salutis reuocat
 et peccatores ne desperet sue suauitatis odo-
 re confortat **S**icut em tēpre uernali tu ad
 alta celi sol incipit ascendere et tris feci-
 dat radioz suorū luminescentia infundere
 vegetabilia cuncta h̄yemali glacie osteric-
 ta incipit reuiuiscere amantia q̄ et ro-
 latalia in antris et specubus ac diuis qu-
 busq̄ latibulis abscondita ad tance luce no-
 uitate respirare incipit ac rices resumit
 et cordis leticiam cantibus et plausibus leta-
 bundis ostendere homines q̄ senes cu uimo-
 ribus eius in aduentu exultant et tota su-
 per facies terre decore induit et applaudit
 ac congratulat **S**ic nobis accidit tu sole a-
 micta uirgo secunda regina celi pelecta
 ut sol fines cordis nri ingredit et memoria
 eius mentibus nris rutilantibus absq̄ nube
 infundit otmuo nōq̄ duritia omnis ad tā-
 te lucis i mensitate resoluit arida cuncta
 uore celestis grē irrigant fugant teneb̄
 lumen noui exoritur et gaudioz nobis
 materia i mensa cumulat **O** nome admi-
 abile o nome delctabile o nome grauidi sa-
 cramentis et diuini pleni mysteris **O**
 nomen gloriosum o nome celeberrimu **O**

f no de uir- pul

f no

nome sublimē ante tēpra vniuersa i dei p-
 destinatione compositum et in tēpre digne
 p̄sone p̄m rem ouement impoitum **O** nome
 quod noiāe sapius et frequit dulcius i ora-
 lis et ogregatione iustoz et quod uisae
 clementius in ore peccatoz **Q**uis em vni-
 cernnu ueniat peccat nisi mediate maria
Omnes mariaz iuocant omne mariaz noi-
 nat mariaz p̄re omnibus amant **O**mnes
 etas sexus et professio mariaz studiose
 reclamant **C**um em sumū regem peccato
 peccdm⁹ cum angelos et sanctos omnes
 offendim⁹ cum eam nobis incipis gues
 sum⁹ et ois nestim⁹ quid agere debeam⁹
 hoc solum restat miseris ut oculos cordis
 et corporis ad te leuem⁹ o filiu querentes
 petentes auxiliu **V**nde auſ. **N**ihil tē
 utilius post deum memoria matris dei me-
 hil salubrius medicatioe p̄ amoris quo
 feruebat in memoria et otemplatioe filii
 sui nichil iocundius sapore peccati gaudi
 eiusquo multiplicat pascebat in eodem
 et per eundem filiu suum **D**epe quidem
 vidim⁹ et audim⁹ plimos homi in suis
 periculis recordari nonnms ipius beate
 maie uirginis et illuc omne p̄tali ma-
 lum euasisse delctior est emm no miq̄
 salus memorato noie eius q̄ iuocato no-
 mine domini ihu vni filii eius **E**t id qu-
 dem non ideo fit q̄ ipa maior eo sit aut
 potentior nec em ipse magnus aut potis
 est per illam s̄ illa per illum **Q**uāe q̄ sal-
 p̄mprior in recordatioe eius q̄ filii sui se-
 pe p̄cipiatur dicitur quod senao filius q̄
 dem eius dñs est et iudep om̄ discernens
 merita singuloz **D**um igit ipse a quouis
 suo noie iuocatus non statim exaudit pro-
 fecto iusto iudicio id facit **I**uocato autem
 nomine matris sue et si merita iuocatis
 no mentur merita matris mēcedit ut
 exaudiat **H**ec demq̄ human⁹ usas

no

no

q̄no 2
plurio 2
pula

...da probat tam qua
 ...de alio impetra
 ...sua p̄re ueniat
 ...si t̄m uisae
 ...noie matris de
 ...f̄m frequit med
 ...plena recordatioe
 ...re recordatioe
 ...f̄m auſ. **T**ibi
 ...leana cordis
 ...salutis et laudis
 ...o memo cordis
 ...duca cordis ge
 ...matris gra
 ...uore p̄re
 ...laudis
 ...f̄m non habet
 ...matris me reuol
 ...uore et uirgo
 ...plemudo
 ...Quid
 ...p̄re ueniat
 ...et odore
 ...audim⁹ et g
 ...m̄cedit
 ...metit
 ...et laudis
 ...om̄
 ...f̄m
 ...quod
 ...s̄
 ...uore
 ...noie
 ...f̄m

cotidie probat cum quis pro tanto amica no-
 mine ab alio impetrat efficaciter quod si-
 pliciter sua prece nequaquam impetrare vale-
 bat. Itaque si tam utilis est in subueniendo me-
 moia nominis matris dei non mirum si magis
 affertur fructum frequenter meditatio facti amois
 eius si plena iocunditate dabitur dulci stu-
 dio cogitata et recogitata in mensuras gau-
 dii eius licet auct. **T**ibi ergo spes nostra gau-
 dium et leticia cordis nostri ego petor in vo-
 cem salutacionis et laudis cupiens precepe-
 re quod ex memore cordis cum gemitu et la-
 timis et deuota cordis genuflexione affec-
 tuosissime materem gratie salutacionis et lau-
 dare cum mente petito viros illustres qui
 te ab inicio laudauerunt prece superbia defia-
 o et ultra spem non habeo. **D**um tu ad me ip-
 sedeo licet intra me reuoluo dicens Salue
 o pia dei mater et uirgo quam laudat
 orbis terre et plenitudo eius celi celorum et
 omnis virtus corporum. **A**uidem de tuo pro-
 lingua dicere potuit calamus scribere ua-
 luit cor potuit cogitare omnibus illis sit
 collectis et ascriptis et in unum manipu-
 lum congestis multiplicata et infirmae mul-
 tiplicata corde deuoto aureo tum decore mel-
 lissimo sapore et odore aromatato tibi por-
 rigo ad laudandum et glorificandum te uirgo
 beata nunc et metnam. **D**uide auct. dea-
 pe itaque quasque meritis tuis imares
 gratias actiones et laudes et cum suscepis
 vota culpas nostras omnino excusa admit-
 te nostras preces intra sacrarium pie exau-
 ditionis et reporta nobis antidotum re-
 uolacionis. **D**um per te excusabile quod per te
 ingerimus fiat impetrabile quod fide me-
 te possumus. **A**ccepe quod offerimus impet-
 quod rogamus excusa quod timentur quia
 nec potiore meritis inuenimus ad placen-
 diam iudicis quod te que meruisti mater ex-
 istere eius redemptoris et iudicis. **D**ucatur
 re quod miseris uicium pusillanimes refoue

flebiles ora pro populo meum pro clero inter-
 cede pro monachorum choro exora pro deuo-
 to femineo sexu. **B**eneuolentiam omnis tui iuu-
 men quicquid deuote celebrat tua assuetudo
Dum tibi opassio super afflictis sit pius affectus
 super celorum peregrinis. **E**t cum te semper leti-
 tem aspiras fleus quod nos ad deum ipsa adm-
 tas cum quod ut pro filium pro nobis me-
 pelles precamur. **N**os enim adhuc in hac ter-
 ra affligimur in uicinis laceffimur obprobriis
 afficimur esurimus sitimus sompnum patimur
 in carcere retinemur. **T**u vero in celestibus re-
 gnis placata es cunctis uirginum choris. **T**u a-
 gnus quocumque preceit sequis tu uirgines
 choros et ab inuenture carnis illecebris ali-
 enos per albenas lilia rosas quod uernantes
 ad fontem perbenis uite potandos in uitas.
Tu in illa beatorum felicissima regna prim-
 ordinis dignitate indempna plantis ros-
 adis aberrans inter paradisi amenitatem fr-
 nimeos quod et trocos tendit poplice pergit
 felia quod palma uolans inaccessibiles car-
 pis. **T**u omnis sine fine. **C**horis quicquid an-
 gelis archangelis quod sociata indefessa
 uoce sanctus clamare non cessas. **T**u in cu-
 biculo regis beatitudinis gemis ac mar-
 garitis ornata existis. **T**ibi thronus ab
 angelis est collocatus in aula regis ceter-
 te quod ipse rex regum ut matre uera et de-
 coram sponsam prece omnibus diligens
 amoris amplexu affocant. **N**ec mirum si
 dignetur tibi ad gaudere deus regnas in
 celis quem tu paruulum ex te homine
 natum totiens osculata es in terris has
 quod tuas felicitates possidens ouerit ad no-
 stras miseriam salutem. **I**nter licet frater
 karissimus toto mentis affectu beatissimo
 uirginis intercessionibus nos omnetam
 omnes partima omni nisu iploremus
 ut dum nos supplicia eam obsequio frequ-
 tam in terris ipsa nos sedula prece con-
 mendare dignetur in celis. **N**ec enim

Dubium est eam quæ meruit pro liberandis
 offerre precium posse plus sanctis or-
 bus liberatis impendere suffragium Sed
 quod nobis prodest hanc impellere vocat
 nisi etiam humilitatis eius exempla tene-
 amus Currentes ergo dilectissimi fratres ut
 cum dei festiuitate inesse cupimus uesti-
 mentis humilitatis atque caritatis iduta a-
 paream. Non nos iuidia aliene felicitatis
 torqueat non ira usque ad diuiores dila-
 met non cupiditas a nobis christum excludat
 non seculi nos tristitia exurat non prosperitas
 eius incaute decipiat non luxuria in-
 gnet non inuidia polluat non elatio cor-
 rumpat non supbia inflet ut cum nos
 virtutibus ornatos caritate oinctos hu-
 militate fundatos beata dei genitrix ma-
 ria sue nos inesse festiuitati prospereit
 ardentius nobis subuenire festinet ap-
 filium et dominum suum ipsum christum deum saluatorem
 nostrum qui totius per orbem regem clari-
 ficat sanctos suos et est eterna laus et ex-
 pectatio omnibus electis suis hec augustinus
 et antipater Rogamus ergo te domina per ipsam gratiam
 qua te pius et omnipotens deus sic exal-
 tauit et omnia tecum possibiliter donauit
 quatenus id apud ipsum nobis obtineas ut
 plenitudo gratie quam meruisti in nobis
 sic operetur quod participium beati patris eius
 nobis misericorditer quatenus donec Ad hoc
 quippe deus noster per te factus est frater noster
 ut quodammodo ipse dignatus est os fore fieri
 nostre humanitatis sic nos mereremur oportet
 fieri sue diuinitatis Intende ergo premissa do-
 minna ut nobis ad effectum proueniat propter
 quod deus noster ex tuo castissimo uero factus
 homo inter homines uenit Nec sit quodsum
 exortu difficilis quia perculdubio id benigni-
 missimum filius tuus est ad ocedendum quod quid
 uoles promptus et exaudibilis Tatumodo
 itaque uelis salutem nostram et uere nequaquam
 saluum esse non poterimus Quod ergo seruias

larga uiscera me tue or nos dominna ut
 nolis saluare nos Certe deus noster teste ap-
 plicata nostra est et tu eiusdem dei nostri absque du-
 bio uera mater es Si tu ergo que dei es et re-
 uera me mater denegas nobis effectum
 me cuius tam mirabilis facta es mater
 quid faciemus cum idem filius tuus aduenit
 cunctos equo iudicio iudicaturus Siquis
 licet ipse filius tuus sit per te factus si ne-
 uerit tamen ubi uoluntate tua sue uidelicet
 dulcissime matris magis porrectas aduenit
 illuc seruata equitatis ratione a qua te
 nullatenus discrepare uelle uidebit iudex
 sui simas siue ad nostras inflectendo siue ad
 iustitiam intendendo promulgabit Subueni
 ergo nobis dominna et non oscedat peccatorum
 nostrorum multitudinem uelle tuum ad miserandum
 nobis inflecte Cogita que sumus et recogni-
 ta apud te quia non ad dampnandum sed ad sal-
 uandum peccatores conditor noster factus est
 homo ex te Sic itaque non uiuabis nos pec-
 catores que in tanta celsitudine es propter
 nos eleuata ut te dominna habeat et re-
 nere tota pauper creatura In ideo uel
 peream amplius non curabis quia quod
 de nobis miseris ultra eueiat glorie tue nul-
 la iactura inde proueniat Et hoc quid for-
 tassit aliquo modo bona dominna posses-
 si pro tua solius exaltatione et utilitate
 mater dei facta fuisses Sed utique deus qui
 hominem assumpsit ex tua castissima car-
 ne hoc fecit pro tua et nostra tota salute Si
 ergo tu que plena salute es potita non recedis
 ut eadem salus pro modico modo etiam ad
 nos usque pertingat iam tuorum sufficiens
 omodorum nostrorum negligens esse uidebis
 que pro totius mundi saluatione meruisti
 fieri noster altissimum cum nos propositis quos
 obuoluit finem seculi Quid ergo queso prodeit
 nobis tua felix et gloriose exaltatio et quod
 inde habemus dulcis et affectuosa exultatio
 ut ergo filium tuum totius mundi saluatorem

et te eius reconaliatrice ueraciter te fena-
um? eo nos appensioi studio uua peamur
et foue quo mfeabus mudi natos et alios
potiori leuamine per spias indigere. **A**
tuo demqz enouatois humane omnibus
sub tuo presidio ofugientibus huc usqz
succuristi et idcirco pre oi creatura omni
laude dignissima dia et esse meruisti. **E**
ia succurre nobis et oram? ut laus quaz
per tot secula possedisti otimia tibi du-
ret in gratia ipa qua mudo subuenisti.

Tibi q nos emendam? tu pauca ne peam?
effice potius ut salus nra de die in diem
multiplicet et filio tuo dno mo ihu xpo
uira nra uigi deuocione famuletur her ans.

Deus doctor gaudi largitor sola-
m luctus reuelator effugator
merito qui beatas mariaz uirginem ma-
tre tua maiestatis speculum angeloru
solaciu tue bonitatis ymagine nre salu-
tis origine mltiplica gaudio in tris et in
celis letificasti concede michi supplicia tuo
ut qui ad eam q ad fontem gaudi in do-
loribus meis fiducialiter recurrere psumo va-
leat ipius mclitis et mteffione pntas et
pau gaudi effem sentire et ad illud i-
effabile gaudi quo assumpta teai gau-
det in celis feliciter peruenire Amen.

De finali iudicio caplm lxxxviii

De predicta que iam comple-
ta sunt restat ut de finali iu-
dicio et quibusdam alijs no-
dum impletis aliq videri.

Finale itaq iudiciu quedam snt ante-
dena s; pena purgatoru etne suf-
fragia et antappi per seatio quedam
conuincencia s; oflagratio mudi et
corpora resurrectio et quedam se q; a s;
pena infernalis et gloria celestis. **D**e p-
gatiois sciend q meo duplex pena est
vna dampm de carentia diuine visiois

Alia sensus de afflictioe calois aut frigo-
ris uel pene alterius qms et qm aduerti-
q; minor pena purgatoru maior est q;
maxima pena hui mundi hnde fm bern.
Sola dies purgatoru supat passioes sco-
rum hanc aut acerbitatis pene purgato-
ri est ista qua cum deus plus queat eme-
dam q; penam plus pondat in pma vtiute
bone uoluntatis q; pena afflictiois hnde pl?
pondat deus modicam pena uoluntatis i pna
q; multam no ita uoluntatis m fuitio sicut
plus uali modicu auri q; multu plubi bn
fm aug. Sna gutta aque lacrimaz tm facit
hic pro emenda q; tam x am in purgatois
Et oportet ut quod ibi deficit i uoluntate
suppleat in acerbitate. **I**te esse est aut ut
ait aug. q; tm uiat dolor q; tam mbefeat
amor. Tanto em quisq; torquetur diuinus
q; eo affais eius uenialibus mbercat for-
tius hnde tam diu differatur quis a gloria q;
usq; fiet sine omni macula sicut cat i baptis-
mo. **N**oli q; otempne uenialia pro quibus
tanta pena est expectanda. **Q**ur aut anima
incorporea corporalib; peis teneat declarat
aug. dicens dñe que in corpibus uiuentes
per dilecto; reru uisibiliu corporalibus
ymaginibus afficiuntur a corporibus co-
cuntes in eisd ymaginibus tormeta paa-
unt pccca em corporalibus passioibus ibi
tenci pnt q; a corruptioe corporaliu af-
fectonum hic mudate no fuerit qua tor-
pulentiaz de corpore delectuose trauerit.
Et iteru. **S**i em ata a corruptioe corpora-
liu affectonum hic non mudat corpore
exuta corporalibus teneat passioibus. **S**u-
deat q; in hac uita se ab huiusmodi fecu-
lencia mundare q; tam hinc exiit me-
hil corporeu sciam trahat et a corpore
passione i muns existat hce aug. **S**uf-
ragiois aut sunt quatuor modi genera-
les ad quos oms alij reducat s; oro sciu-